

‘OMARM JE TAAK ALS OPVOEDER’

HOE GA JE OM MET CULTURELE VERSCHILLEN?

‘Wij hebben een talentenklas voor kinderen uit groep 7 die gymnasiumpotentie hebben’

Welke vraag zou jij willen stellen aan een onderwijscollega? In deze aflevering van de doorgeef-rubriek stelt Yolande de Beer, conrector op het Marnix Gymnasium, haar vraag aan Maria van Sorgen, docent aardrijkskunde en coördinator projectonderwijs op het Wolfert College: ‘Hoe kunnen we beter omgaan met culturele diversiteit, met name in havo- en vwo-klassen?’

TEKST MARIJKE NIJBOER FOTO'S JAN VAN DER MEIJDE

Yolande licht haar vraag toe. ‘Wij zien de laatste jaren een toenemende diversiteit. We spelen daar op in, bijvoorbeeld met een talentenklas voor kinderen uit groep 7 die vanuit thuis geen gymnasiumachtergrond hebben, maar wel -potentie. Ze komen bij ons aan hun taal en algemene ontwikkeling werken. We maken uitstapjes en betrekken ouders bij een project dat we doen met de socioloog Iliass el Hadioui. Onze instroom is divers, maar veel kinderen krijgen problemen in de derde en vierde klas. Op die leeftijd komen ze meer in aanraking met de straatcultuur. De gedragscodes op school zijn heel anders. Daardoor raken we die kinderen kwijt.’

De straatcultuur staat haaks op de schoolcultuur. De school probeert leerlingen discipline, structuur en zelfbeheersing bij te brengen. Ze moeten luisteren naar de docent, zich netjes gedragen en leren argumenteren in gewoon Nederlands. Op straat is leren niet stoer. Je moet uitslapen, je weinig inspannen en pronken met spullen. Ook het Wolfert College houdt de straatcultuur dan ook zoveel mogelijk buiten de deur, vertelt Maria. ‘Ik ken kinderen die niet kunnen switchen tussen de thuis-, straat- en schoolcultuur. Dat is geen etnisch, maar een stedelijk en sociaal probleem. Meisjes zijn bijvoorbeeld thuis heel

ingetogen, maar wij vragen hen om zich kritisch te uiten. Op straat zijn ze een lustobject.' Maria: 'Ik geef geen boks. Wij doen niet aan gangsterrapworkshops en nemen geen uitdrukkingen uit de straattaal over, want dan verheerlijk je die cultuur.'

PROJECTONDERWIJS

Op het Wolfert krijgen leerlingen een dagdeel per week projectmatig onderwijs, 'Xpo' genaamd. Xpo stimuleert de algemene ontwikkeling en brede persoonsvorming van leerlingen. Er wordt vakoverstijgend lesgegeven. Er komen bezoekers van buiten in de klas, leerlingen ontwikkelen samen een product en presenteren hun verhaal voor de groep. Bij Xpo staan er twee docenten voor de klas. Maria: 'Zo werken we niet alleen aan een betekenisvol curriculum, maar is er daarnaast ook ruimte om te werken aan de sociale en emotionele ontwikkeling van leerlingen. Sleutelbegrippen zijn zelfreflectie, zelfontplooiing en respect voor de ander.'

Dat vraagt om bepaalde vaardigheden. Yolande: 'Hoe rust je docenten hiervoor toe?' Maria: 'Er was hier eerst wel weerstand onder docenten tegen het projectonderwijs. Je moet gewoon doorzetten. Wij begrijpen inmiddels allemaal goed dat we ook opvoeders zijn. Docenten moeten beseffen dat negatief gedrag niet tegen hen persoonlijk is gericht, maar dat het voortkomt uit machteloosheid. Wanneer je ziet dat kinderen uit een schrale achtergrond komen, zet je graag een extra stap. Je bent opvoeder. Dat moet je omarmen.'

Ze merkt op dat kinderen de vaardigheden waar haar school aan werkt, niet op de basisschool hebben meegekregen. Dat herkent Yolande: 'Kinderen van zwarte basisscholen zijn soms zo gedrild, die doen alleen wat de juf zegt. Wij zien juist graag dat ze zelf nadenken.'

OUDERS MOGEN APPEN

Het Wolfert College biedt ouders via externe partijen een oudercursus aan en probeert hen te betrekken bij het onderwijs. Dat lukt volgens Maria omdat ouders beseffen dat ze hun kind kunnen 'verliezen' aan de straatcultuur. Veel mentoren geven de ouders hun mobiele nummer. De ouders mogen appen. Yolande: 'Wij zijn een warme school, maar nog erg gericht op kennisoverdracht. Je mobiele nummer geven, dat zou bij ons nog wel een dingetje zijn.'

Maria gaat als brugklasmentor bij al haar leerlingen op huisbezoek. 'Veel kinderen hebben geen eigen kamer met een bureau, maar alleen een eigen kussen.' Daarom mogen de kinderen tot 17 uur op school blijven om huiswerk te maken. Volgens Maria helpt ook het project Giving Back, in de bovenbouw van het havo/vwo. Daarbij begeleiden mensen met een geslaagd beroepsleven leerlingen die hier behoefte aan hebben.

Yolande vraagt of Maria veel verschil ziet in problematiek tussen kinderen op de mavo, havo en het vwo. Maria: 'Nee, maar bij havo en vwo zijn de problemen minder zichtbaar. Deze kinderen zijn vaak beleefd, stiller en meer naar binnen gericht dan kinderen op de lagere schoolniveaus. Bij havo en vwo is de identiteitscrisis, door de grotere afstand met de straat- en thuiscultuur, echter ook groter. Wij vinden het daarom belangrijk om ook rolmodellen in ons team te hebben die de straatcultuur zijn ontgroeid.'

Maria: 'Je moet van deze kinderen gaan houden, anders kun je niet met hen werken. Voor veel van hen is de school een uitwedstrijd. We moeten zorgen dat het een thuiswedstrijd wordt.'

'Wij begrijpen inmiddels goed dat we ook opvoeders zijn'

De brandende vraag

ISK-leerlingen stromen gedurende het hele jaar in. Zij verschillen sterk qua leeftijd, leertempo en beginniveau. Hoe speel je daar met je organisatie en didactiek op in?

Iliass el Hadioui is verbonden aan de Rotterdamse Erasmus Universiteit en heeft onderzoek gedaan naar de straatcultuur van Rotterdamse jongeren. Straatcultuur leidt volgens hem tot spijbelen, schooluitval, taalachterstand en agressie tegen docenten.